

Yhteistyöalustoilta vuorovaikutteisuutta digitaalisiin verkostoihin

Väliaikaisissa toimiala- ja sektorirajat ylittävissä organisaatioissa korostuu tarve saada tietopääoma nopeasti käyttöön ja yksilöt rohkeasti jakamaan asiantuntija tietoaan. Tällöin oikeanlaisen teknologian valinta sekä teknologiavälitteistä toimintaa ruokkiva fasilitointi, johtaminen ja vuorovaikutus nousevat keskeiseen rooliin. Niitä tarvitaan, jotta yhteistyö ehtii ajautua tarkoituksenmukaisille urille tuottaakseen toivottuja lopputuloksia.

TEKSTI: TUULI TOIVIKKO JA NIINA SALO

Yhteistyön eri muodot ovat viime vuosina turvautuneet teknologiaan enemmän kuin aiemmin koronapandemian vauhdittamana. Laajan etätöihin siirtymisen myötä myös yhteiskehittämishankkeet muuttuivat kasvokkaisista digitaalisten työkalujen avulla toteutettaviksi. (Blomqvist ym. 2021) Toki jo ennen pandemiaa yhteistyöalustat ja yhteistyöteknologiat yleensä olivat yhteiskehittämiskäytössä (Spagnoletti 2015) ja esimerkiksi verkkoyhteisöissä osaamista on aiemminkin kasvatettu jakamalla tietopääomaa ja yhdessä luoden. Jo 2010-luvun puolivälissä tutkimustiedon perusteella havaittiin, että alustojen merkitys organisaatioiden arjessa oli kasvanut. Pandemia sinetöi niiden vakiintumisen osaksi asiantuntijatyön arkea.

Kotimainen Fast Expert Teams -toimintamalli hyödyntää digitaalisia alustoja

Ennen näkemättömän suuret joukot puskiivat yhteisesti kohti ongelmanratkaisua ja luovaa kehittämistä virtuaalisissa ympäristöissä. Esimerkiksi Suomessa hyödynnetty Fast Expert Teams -toimintamalli mainitaan OECD:n 30 virtuaalisen yhteisluomisen tapausta kuvaavassa ja kommentoivassa julkaisussa (DeSilva et al. 2022). Tämän kotimaisen digitaalisia alustoja käyttävän toimintamallin hyödyntämiset olivat virtuaalisessa ympäristössä vuorovaikutteisesti, nopeasti ja tehokkaasti toteutuneita esimerkkejä tuloksellisesta alustayhteistyöstä. Toimintatavan levittämiseksi on julkaistu hiljattain käytännönläheinen työkirja (Blomqvist 2022).

Digitaaliset alustat tarjoavat paikan vuorovaikutteiselle yhteistyölle

Digitaaliset alustat tarjoavat vuorovaikutuspaikan, jossa erilaisia

ideoita, näkemyksiä ja kokemuksia ja jaettua asiantuntijätietoa tuodaan yhteen. Yhteistyöalustat ovat digitaalisten alustojen muoto, jossa teknologia ja käyttöliittymä on rakennettu palvelemaan yhteistyötä, tiedon luomista ja vuorovaikutusta osallistujien kesken. Yhteistyöalustoja on useita erilaisia. Esimerkiksi Solved Together -alusta tuo yhteen kestävästä kehityksestä kiinnostuneita asiantuntijoita ja yhdistää samalla eri toimialan verkostoja keskenään. Howspace-alustan tarjoamat työtilat voidaan rakentaa erikseen kullekin tehtävälle tai hankkeelle palvelemaan yhteistyötä.

Hyödyt irti yhteistyöalustoista

Aiemmin yhteistyötapaamiset organisaatio- ja toimialarajojen yli toteutettiin pääsääntöisesti kasvotusten. Teknologiavälitteisen työn yleistyessä myös verkostomaisten yhteistyötapaamisten järjestäminen virtuaalisesti ylisi uuteen volyyymiin. Harva organisaatio ottaa kaiken sen hyödyn irti, mitä yhteistyöalustoilla, kuten MSTEams, Solved Together ja Howspace on tarjottavana. Yhteistyöalustojen kaikkia potentiaalisia käyttömahdollisuuksia ei vielä todennäköisesti osata edes kuvitella. Yhteistyöalustoilla tietoprosessit vuorovaikutuksesta säilömiseen toteutuvat yhdessä paikassa. Näin digitaalisen verkostomaisen alustatyöskentelyn sivutuotteena on tarjolla osallistujilleen erinomainen mahdollisuus kartuttaa omaa tietopääomaansa.

Digitaaliset alustat tarjoavat vuorovaikutuspaikan, jossa erilaisia ideoita, näkemyksiä ja kokemuksia ja jaettua asiantuntijätietoa tuodaan yhteen.

Yhteistyöalustoilla tietoprosessit vuorovaikutuksesta säilömiseen toteutuvat yhdessä paikassa.

Alustojen vuorovaikutus- potentiaalin myötä digitaalisen yhteistyön ei tarvitse näyttäytyä kasvokkaista huonompana työskentelytapana.

Digitaalisten alustojen erityispiirteensä on etäyhteistyöskentelyn mahdollisuuksien lisääminen perinteisten virtuaalikokousten rinnalla. Alustat voivat toimia tiedon tallennuspaikkoina ja niille voidaan jakaa dokumentteja, joita voidaan sitten työstää samanaikaisesti. Tämän lisäksi erilaiset työskentelytilat, kuten chatit ja kyselyt mahdollistavat verkostotyöskentelyyn osallistuvien aktivoimisen ja ohjaamisen. Digitaalisten alustojen kautta onkin mahdollista saada laajasti erilaisia näkemyksiä, ajatuksia ja lähestymistapoja, kun ratkaistaan monimutkaisia haasteita, joissa tarvitaan monialaista osaamista.

Työkalupakki eri- ja samanaikaiseen verkostotyöskentelyyn

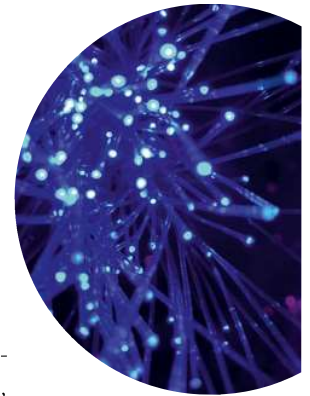
Esimerkiksi luovasta ongelmanratkaisusta on saatu jo hyviä kokemuksia virtuaalisissa toteutuksissa, vaikka se on tyypillisesti tekemistä, jolle kasvotusten olemista on pidetty tärkeänä. Yhteistyöalustojen vahvuus perustuu siihen, että digitaalisista ratkaisuista ei ole tarjolla vain yhtä, vaan kokonainen työkalupakki. Toisiaan täydentävillä digitaalisilla työkaluilla voidaan työskennellä saman- ja eriaikaisesti, suurena verkostona tai pieniin tiimeihin jakautuneina. Yhteiskehittämiskäytön suurimpina etuina voidaankin pitää mahdollisuutta eriaikaiseen – asynkroniseen – työskentelyyn.

Digitaalisten toteutusten suuri etu on myös ajan säästö. Osallistujien ei tarvitse siirtyä paikan päälle, mutta yhteistyöalustojen tarjoamien mahdollisuuksien myötä digitaalinen vuorovaikutus voi toteutua laadukkaasti. Alustojen vuorovaikutuspotentiaalin myötä digitaalisen yhteistyön ei tarvitse näyttäytyä kasvokkaista huonompana työskentelytapana. Asiantuntijat voivat liittyä alustalle lukemaan muiden laatimia sisältöjä ja tuottamaan niitä itselleen sopivana ajankohtana. Fasilitoinnin ja aktiivisen toiminnan avulla tiedon tuottamisen lisäksi tietoa luodaan, jalostetaan, analysoidaan ja muokataan yhteistyössä muiden kanssa. Erilaiset digitaaliset artefaktit toimivat tiedon luomisen tukena digitaalisissa verkostoissa. Nämä artefaktit ovat virtuaalisia työkaluja, työtiloja ja dokumenttipohjia, jotka edistävät verkoston vuorovaikutusta.

Verkostotyöskentelyn ominaispiirteet

Verkostotyöskentelyssä osallistujilta edellytetään itseohjautuvuutta ja kiinnostusta. Usein verkostossa toimimisen motivaationa ovat uuden oppiminen, kiinnostavat keskustelut, uusien ihmisten tapaaminen ja yhteistyömahdollisuuksien kehittäminen. Yhteistyöverkostot, jotka syntyvät osallistujia kiinnostavien aihepiirien ympärille tarjoavat mahdollisuuden innovatiiviselle kehitystyölle aika- ja paikkariippumattomasti. Vuorovaikutteisuus edellyttää dialogisuutta ja vuoropuhelun ohjausta ja työskentelyn aktivointia siten, että osallistujat haluavat osallistua keskusteluun ja jakaa omia kokemuksiaan alustalle. Vuorovaikutusta edistään mm. luottamuksen rakentamisella ja turvallisella ja kannustavalla ilmapiirillä, jossa annetaan sija erilaisille näkemyksille, jotta vuoropuhelun kautta ryhmän tai verkoston tehtävä edistyy haluttuun suuntaan. ■

Kirjoittaja Tuuli Toivikko, FM, KTM Tietojohtamisen ja johtajuus, laatii LUT-yliopiston Liiketalouden ja johtamisen tohtoriohjelman väitöskirjaa digitaalisesti organisoituvan yhteistyön toimintapotentiaaleista ja työskentelee Tuusulan kunnan projektitoimistossa koordinaattorina.

Kirjoittaja Niina Salo, KTK, KTM Tietojohtamisen ja johtajuus, laatii väitöskirjaa väliaikaisten asiantuntijaryhmien tiedonluomisen johtamiskäytänteistä digitaalisilla yhteistyöalustoilla LUT-yliopiston Liiketalouden ja johtamisen tohtoriohjelmassa.

LÄHTEET

- Blomqvist (2022). *Fast Expert Teams -työkirja*. <https://online.flippingbook.com/view/34406969/>
- Blomqvist K., Salo N. & Toivikko T. (2021). *Uusi aika, uudet työskentelytavat – asynkroninen yhteistyö ja sen johtaminen digitaalisilla alustoilla*. Työn tuuli 2. Kustantaja: Henkilöstöjohtoon ryhmä – HENRY ry.
- Salo, N. (2020). *Väliaikaisten asiantuntijaryhmien tiedonluomisen johtamiskäytänteet digitaalisella yhteistyöalustalla*. [Pro gradu -tutkielma LUT-yliopiston kauppakorkeakoulu] <https://lutpub.lut.fi/handle/10024/161322>
- Silva, M., Lavelle, O., Schmidt, N. & Paunov, C. (2022). *CO-CREATION DURING COVID-19: 30 comparative international case studies*. 10.1787/08f79edd-en.
- Spagnoletti, P., Resca, A. & Lee, G. (2015). *A design theory for digital platforms supporting online communities: a multiple case study*. *Journal of Information Technology* 30, 364–380.
- Toivikko, T. (2021). *Digital and Social Affordances on a Collaboration Platform: Case Fast Expert Teams vs. korona*. [Pro gradu -tutkielma LUT-yliopiston kauppakorkeakoulu] <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2021112957640>